Bytyn dynja proletarlarь, birleşiniz!

ҚАДЬНЛЬҚ Sotsializm jolunda!

BU NUMEROMЬZDA:

- Baş maqale—Bytyn qnvvet qararlarnьn icrasьna
- Byjyk proletar odibij Gorkinin edebij, sijasij, içtьmaьj faalijetine 40 sene toldь.
- Kyzlik k/x işlerinin temelinde jyksek bereket icyn kyreş turmalь.
- Içtьmaьj jemeknin ejjileşdiryvge qadьn aktivi çelв olьnsьn.
- Qadьn emegi teşkilatlandьrьlqan ve teşkilatlandьrьlmaqan jerlerden faktlar.
- Oktabr inqtlabь jьl donymine hic bir çahil qaldьrmamaq icyn kyreş xaberleri.
- Savet industrijasьnьn iffixarь Dneprstroj.
- Komsomolka (şьir).

1932 год.

„Qьzьl ada" kolxozь (Baq. r.) udarnik qadьnlarьndan XATIÇE ÇELIL ve XATIÇE MYSLYM. Bytyn tizyv normasьnь arlqacilé toldьralar.

№ 7

OKTABR

VKP(в) QЬRЬM OBLAST KOMITESI ORGANЬ „JANЬ DYNJA" NEŞRIJATЬ

Her bir rajon şeher partija komiteleri janlarьndaki qadьnlar sektorlarь zurnalьmьzьn aktiv darqatuvçьsь, oqutuvçьsь ve massanь onьn etrafьna moblize etiçi jardьmçьlar olmalьdьrlar.

Köj medenij quvveti— oçalar dokturlar oquv evleri mudirleri zurnalьmьzь keniş savxoz, kolxoz, maşina-traktor stansijalarь qadьnlarьna daha zijade jaqьn ketirmek icyn calьşmaqa borçlьdьrlar.

„Qadьnlьq sotsijalizm jolьnda!“ zurnalь etrafьna keniş udarnik—qadьnlar massasьnь toplamaqa borçlьdьr. Her bir oqur, jazar qadьnlar (az bilgili olsada) zurnalьmьzqa jazmalь.

Bytyn işçi-kolxozçь ve diger emekdar qadьn ve qьzlarь, bytyn xaberçiler zurnalьmьzьn en faal, en aktiv jazьçьlarь olmaqa borçlьdьrlar.

Daha jazub başlamaqanlar, „jazmaqa, bilmejim ne jazajьm“ kibi dyşynçelerden vaz kecmelidirler. „Qadьnlar sotsjalizm jolьnda“ zurnalь her bir emekdar qadьn ve qьzqa jardьm eteçek, jazь texnikasьnь egreteçekdir. Biz MTS, savxoz, predprijatije, işçi qadьnlarь, kolxozçь ve emekdar qadьnlarnьn, oçapceler, talebelernin xaber maqale ve diger parcalarьnь beklejmiz.

Pionerler! Bu zurnalnь ana ve aptelerinizge oqu, anlatьnьz. Onlarьn zurnalqa abune jazьlmalarь icyn keniş anlatuv işleri alьb barьnьz. Zurnaloqa jazьb turmalarь icyn her kyn jardьm etiniz.

Sovxoz maşina-traktor stansijalarь işçi qadьnlarь kolxozçь ve emekdar qadьn arqadaşlar! „Qadьnlar Sotsijalizm jolьnda!“ zurnalь dooqrьsьnda kendi fikirlerinizi jazьnьz. Ileride nasьl maqaleler jazajьq.

Adresimiz: Aqmesçid, pocta qutusь № 234 „Qadьnlar sotsijalizm jolьnda!“ zurnalь idaresine.

Г.П.Б. в Лнгр.
Ц. 1933 г.
Акт №11
Р N 140

Bytyn dynja proletarlarь birleşiniz

QARЬNLЬQ sotsializm jolında!

VKP(в) QЬRЬM OBLAST KOMITETINIŊ ORGANЬ

№ 7

AJDA BIR KERRE CЬQAR IŞCI KOLXOZÇЬ QADЬNLAR ŻURNALЬ

BYTYN QUVVET QARARLARNЬŊ IÇRASЬNA

SENTABR 28-DEN OKTABR 2-GE QADAR, VKP(в) MERKEZIJ KOMITETININ PLENUMЬ OLЬB KECDI. PLENUM ŞU MES'ELELERNI BAQDЬ:

1. SAVET TIÇARETININ INKIŞAFЬ HAQQЬNDA SENTR SAJUZNЬŊ TEÇHIZAT KOMISARLЬQЬNЬŊ OTCOT DAKLADЬ VE MERKEZIJ KONTRƟL KOMISIJASЬ — IŞÇI KƟJLY MUFETTIŞLIGININ QOŞMA DAKLADЬ.

2. KENIŞ QULLANЬLQAN MALLAR ISTIHSALЬ HAQQЬNDA, JENGIL SANAJЬ' XALQ KOMISARLЬQЬNЬŊ, AQЬR SANAJЬ' XALQ KOMISARLЬQЬŊ VE PROMKOPERATSIJANЬŊ OTCOT DAKLADЬ VE MERKEZIJ KONTRƟL KOMISIJASЬ — IŞÇI KƟJLY MYFETTIŞLIGININ QOŞMA DAKLADЬ.

3. QARA METALLURGIJA HAQQЬNDA, AQЬR SANAJЬ' XALQ KOMISARLЬQЬNЬŊ OTCOT DAKLADЬ VE MERKEZIJ KONTRƟL KOMISIJASЬ — IŞÇI KƟJLY MYFETTIŞLIGININ QOŞMA DAKLADЬ.

* * *

VKP(в) Merkezij komitetinin plenumь, juqarьda qajd olьnqan qajet myhim meseleler вojьnça konkret qararlar qaвul etdi, partijanьŋ, işci sьnьfьnьŋ Ɵgyne вir sьra vazifeler qojdь. Daha вyjyk muvaffaqьjetler elde etyvniŋ anaxtarь olqan вu qararlar, eŋ qьsqa вir myddet icerisinde eŋ keniş partija a'zalarь, işci sьnьfь ve emekdarlar massasьna, emekdar qadьnlar kytlesine jetişdirilerek, вytyn quvvet, вytyn energija, entuziazm onlarnь tamamile realize etyvge moвlize olьnmalьdьr.

Biz, savet tiçaretini kenişletyvde xatiri sajьlьr muvaffaqьjetler elde etdik. Boŋa ise, вu xususda plenumda ketirilgen raqamlar tamamile şahidlik eterler. Faqat, вizim soŋ vaqьtlarda Ɵsgen tiçaret aqlarьmьz hicdede qanaatlendirirlik degildir. O, xususilerden temizlengen mevqi'ni daha tekmilinen qaplaв almadь. Tiçaret aqьnь ileride her çihetden kenişletmek kerekdir. Biz, вazarda malnь coqlaşdьrmaqa mujesser oldьqmь? Şuвhesiz oldьq. Xususile kƟjni malnen te'min etyvde muvaffaqьjetler вyjyk. Lakin şunь qajd etmek kerekki, jinede olsa mal jetişmej, ajnь vaqьtda ise вir coq jerlerde malnьŋ jatьв qalqanь ve çьnьslarnь meçвurij suretde aldьruv amelijatь kƟrylmekdedir.

Bazar icyn malnьŋ coqlaşmasьnь elde etmek, elimizde вulunqan mal resurslarьnь вilів ve jerinde manevra japmaq oqrьndaki kyreşimiz artmalьdьr. Tiçaret aparatlarьmьz, xususile koperatsija apparatlarьnda вulunqan вjurokratlar вa'zan „solçьlьq" sƟzlerine вurunerek, koperatsijanьŋ rƟlini merkezleşdirilgen te'min etyvden alьnqan mallar fondьnь вir tegiz taqsimçilikden iвaret etmek istejler. BƟjle fikirniŋ partijaqa aks xarakterini qatьj olaraq mejdanqa cьqarьв, tamьrьndan qajьв etmek kerekdir. Koperatsijanьŋ ve anda calьşqan kommunistlerniŋ, delegatkalar-

nьң vazifesi — bu aksliknen kyreşerek özi hazьrlavnь maksimal suretde kenişletmek, kendi koperatsijasьnьң erzaq bazasьnь inkişaf etdirmek ve şeher çivarь xazajstvasьnь ketdikçe jykseltmekden ibaretdir.

Işte, savet koperatsijasьnь qavileşdirmek, ve işcilerniң, emekdarlarnьң te'min etilyvlerini ejjileşdirmekniң real jolь bundan ibaretdir. Faqat bonьң icyn de koperatif kadrolarьnь qavileşdirmek, hazьrlav işini sadeleşdirmek, elde olqan resurslardan daha keniş, daha zijade fajdalanmaq, savet tiçaretini, xususan kolxoz tiçaretini opportunistçe, burzuaziia — liberalça anlamaq nen qatьj olaraq kyreşmek ve alьb satьçьlar, spekulantlarnь tamьrьndan qajьb etmek kerekdir.

Şimdigi zamanda çemaat aşxanasь meselesi xususij bir ehemmijetge malikdir. Bu sahada muvaffaqьjetlerimiz byjyk. Bytyn memleketimizde on beş miljondan zijade adam içtьmaьj jemek ile cьlqab alьndь. O, byjyk ressyrsqa malik. Faqat bir coq jerlerde bu ressyrslardan keregi kibi fajdalanьlmaj,/bir coq xazajstva, profsajuz ve mahallij partija teşkilatlarь tarafьndan bu vazifege hala bygyn jeterlik diqqat berilmej. Buna artьq netiçe berilmek kerek.

„Inqilab" kolxozь udarnisasь Sultanije Sejdametova

Savet tiçaretiniң kenişlemesi jalьnьz onь teşkil etyvni bilyvge baqlь olmajьb, o byjyk miqdarda, bizim mal ressyrslarьmьzqa ve keniş qullanьlqan mal cьqarьçь sanajь'ьmьznьң calьşuvьna baqlьdьr. Bizim jengil sanajььmьznьң produksijasь 1928 senesinden 1932 senesine qadar 160 prasentden zijade artdь. Soң senelerde, bizde jengil sanajь'nьң bir coq jaңь sahalarь özdi, XVI-nçi partija sijezdinde STALIN arqadaş — „Bizim sanajь'ьmьzьң kenişlemesinde jaңь hal şundan ibaretdir ki, biz şimdi tezleşdirilgen tempnen aqьr ve jengil sanajь'larьmьzь kenişletmek imkanьna sahibmiz" — dedi.

1932 senesiniң kyzinde partija merkezij komiteti, keniş qullanьlqan mallarnь jengil ve aqьr sanajь'lar bojьnça ve promkoperatsiia bojьnça artdьrьlmasь doqrьsьnda qarar cьqarqan edi. Merkezij komiteniң şimdiki plenumь mezkur qararnьң qanaatlendirirsizlik jerine ketirilgenini qajd etdi. Plenumnьң bu qararь, coq qullanьlqan mallar istihsalьnь byjyk miqdarda kenişletyv planьnь ta'jinlej.

Merkezij komiteniң plenumь, qara metallurgija meselesini de keniş suretde işlejerek, qatьj qarar cьqardь. Plenum, merkezij komiteniң qararь, qara metallurgija sanajь'ьnьң kenişlemesinde, qatьj denişyv dooqьrmaqa ve onьң bytyn xazajstvamьzьң kenişlemesini canalatqan geri qaluvьnь bitirmelidir — dedi. Bonьң icyn bytyn partija xazajьstva teşkilatlarь tarafьndan bu sahaqa diqqat artdьrьlmaqa borçlьdьr.

Bojlelikle partija merkezij komitetiniң plenumь, memleketimizde sotsializm japьçьlьqьnьn nevbetdegi myhim vazifeleri xususьnda myhim ve çiddij qararlar cьqardь. Bu qararlar keniş partjia, işci, kolxozçь ve emekdarlar massasьna, keniş qadьnlar kytlesine jetişdirilerek, partijanьn rehberligi altьnda bytyn quvvet ve energija mezkur qararlarnьң içrasьna çelb ve mobilize olьnmaqa borçlьdьr.

Mahallerde, fabrik zavodlarьmьzda, savxoz kolxoz ve MTS-lerde — şeher ve köide keniş delegatka toplaşuvlarь, partija teşkilatlarьnьn rehberligi ve konkret jardьmlarь ile o qararlarnь keniş işci kolxozçь ve emekdar qadьn, qьzlar massasьna jetişdirmeli, qararlarnьң içrasьnь te'min etyvde partijanьң en jaqьn jardьmçьsь olmalьdьrlar ve olaçaqdьrlar.

BYJYK PROLETAR EDIBI M. GORKIJ

Sentabirniq 25-şinde, byjyk proletar edibi Maksim Gorkijniq, sijasij içtimaij — edibij faalijetine 40 sene toluv jybileji ötkerildi.

Maksim Gorkij, 1868 senesi mart ajında Niznij-Novgorod şeherinde tenekeçi ailesinde doqdi. 4 jaşında olqanda oniq babasi öldi, o, anasi ile qart babasiniq evine jerleşdi.

1878 senesi Gorkijniq anasida öldi. Qart baba torininiq „adam etmek" kerek dep dyşyndi.

Magazinde „bala", certeznikde şergit, volqa paraxodında aşçi, ikona japqan mastersköjda „bala", furunda ekmek pişiriçi, ve ilaxire. Kapitalist istismari jaşliqdan Gorkijni de qaplab aldi.

Qazan şeherinde Gorki inqilabij studentler ve işçi tögerekleri ile jaqinlaşdi.

1892 senesi oktabrde, Gorkij ilki olaraq, inqilabçi Somovaniq işi icyn qapatildi.

1892 senesi sentabrinde „Kavkaz" adli gazetada oniq ilki hikajesi „Makar Cudra" basildi.

1898 senesi majisinda oniq „ocerkler ve hikajeler" 2 tomliq meçmuasiniq birinçi neşri basilib çiqdi. Jine bu aj icinde o, Nizni Novgorodda, sotsial demokratlar tögeregi işi icyn qapatildi, tiflisge gönderildi ve tezden azad etildi.

1901 senesi Gorki inqilabij hareket ile sıqı iuretde baqlandi.

Gorkiniq byjyk edebij faalijeti, her vaqit inqilabij işlernen baqlidir.

1905 senesi janvar 9 giçesi Gorki digerleri ile birlikde ministirlikge kirerek hazirlanmaqda olqan atuvniq ögyn almaqa tirişdi. Janvar 10-da, 9 janvar vaqialari doqrisinda proklamatsija jazdi. Boniq icyn habs etildi ve petropavlovsk krepostina bir bucuq aj myddeti ile qapatildi. O, krepostda jatarken „Deti solntsa" pijesasiniq jazdi. 1906 senesi cet memleketlerge kecdi.

1913 senesi siiasij afu umumij, Gorkijge tekrar Rusijege qajtmaq mymkinligini doqirdi.

Inqilabdan soqra — Gorkij sotsialist japçiliqiniq aktiv iştirakçisi. Oniq teşebbysi ile, alimlernin turmişiniq ejileşdiryv merkezij komisjasi, ve „Vsemirnaja literatura" neşrijati teşkil olundi.

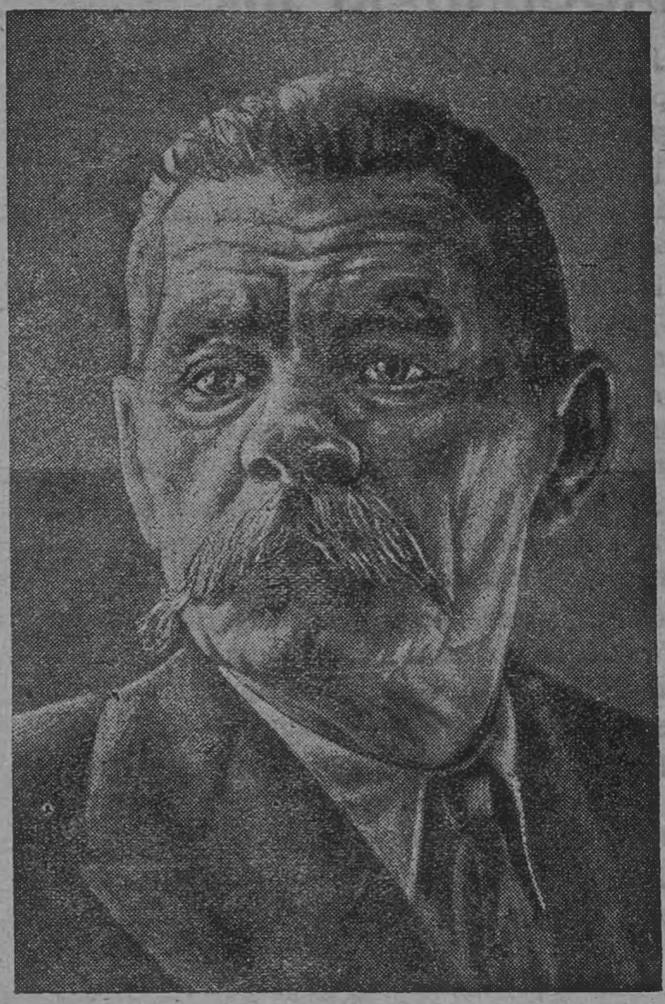

Sotsialist japçiliqinda aktiv işi, jazçiniq saqliqiniq sarsitdi, 1896 senesi tutuldiqi tyberkyles xastaliqiniq kenişlemesine sebeb oldi. Vi Leninnin zorlamasi ile Gorki baqinmaq icyn 1921 senesi cet memleketge kitdi. 1928 senesi Gorkij SSSR-ge qajtdi.

Gorkij son seneler icinde SSSR icinde bir coq kezintiler japdi. Işcilernin toplaşuvlarında, mitinglarda çiqişlar japdi. Sotsialist japçiliqiniq bytyn çebheleri boiinça coqdan coq maqaleler jazdi ve jazmaqda.

Maksim Gorkij, kommunist akademijasiniq a'zasi. 1929 senesi majis ajında, V-inçi savetler sijezdinde SSSR merkezij içra komitetine a'za sajlandi.

EURTЬNA QUŞЬ HAQQЬNDAKI JЬR

Jel, deŋiznin cel tyzemligi ystinde, bulutlarnь toplaşdьra. Bulutlarnen deŋiz arasьnda, qara bir jaşьndaj maqrur bir furtьna quşu avelene.

De qanatьn dalqalarqa tijsetib, de oq kibi bulutlarqa saplanьb baqьra o, bulutlar da onьn çessyr davuşьnda sevinç—şadlьq eşiteler.

Bu davuşlar—furtьnaqa haraket! Bulutlarnьn bu davuşdan eşitgeni: acuv kyci, şehvet jalqьnь hem jeŋyv işanьcьdьr.

Aq carlaqlar inlej furtьna aldьnda,—inlene deŋiz ystinde capalana ve furtьna aldьnda öz qorqularьn onьn tybine gizlemege hazьrlar.

Sьrt qazlarь daxi inlemeler,—onlar, sьrt qazlarь, dögyş dadьnь bilmezler: kök gödyrdisinin her darbesi onlarnь qorquza.

Qorqqanьndan ahmaq pingving jaqlь kevdesini qajalьqlar arasьna gizlej. Köpyrklerden calarqan deŋiz ystinde serbestliknen maqrur furtьna quşь jalьŋьz çessyrlene avelene.

Bulutlar ketdikçe qararьb, deŋiz ystine jaqьnça sarqalar, dalqalar da jьrlaşa ve gydyrdige qarşь olaraq jykseklerge ьntьlalar.

Kök gydyrdej. Acuv köpygi de, jelnen da'valaşьb, sert dalqalar inleşeler. Mьna jel dalqa syrysin kycli quçaqьna ala ve onlarnь kijik bir acuvnen qaja jamaclarьna şьrьra da, zymyryd obalarnь parca-kyrce etib toz canqьta.
canqьta.

Qara jaşьnqa benzer furtьna quşь baqьra berib avelene, bir oq kibi bulutlarqa saplana hem qanatьnen dalqa köryklerin jьrta.

Mьna o, şejtandaj, uca,—maqrur, qara, furtna şejtanь, de bir kyle, de bir aqlaj, o, bulutlardan kylede, sevingeninden aqlaj!

Kök gydyrdisinin acuvьnda jorqunlьq eşite, inçe dujqulь bu şejtan,—o emin, ki, qaplab olamazlar kyreşni bulutlar, xajьr, hic de qaplamazlar.

Jel uvьldaj..... Kök gydyrdej.....

Typsiz deŋiz ystinde bulut syrysi mavьmtьraq jalqьn olьb alevlene. Deniz jaşьn oqlarьnь qap ete de, gerdabьna batьrьb onlarnь sondire. Jaşьnlarnьn bu iminaslarь, sanki jьlan kibi, deniz ystinde quvrana, joqalalar.

— Furtna! Tezden furtna qopaçaq!

Acuvnen ökyrgen deniz ystindeki jaşьnlarnьn arasьnda maqrurane avelegen—çessyr furtna quşьdьr, bu: bunь baqьrqan qalebe pejqamberi:

— Barsьn, furtna quvvetliçe qopsьn!

M. Gorkij

VKP(b) Merkezij Komitetinin Maksim Gorkijge selamь

VKP(b) Merkezij komiteti bujyk proletar muharriri Maksim Gorkijni selamlaj.

Gorkij, milijonlarça kytlelerge mal olqan jyksek san'atlь eserleri ile „özini rusije ve bytyn dynja işci hareketi ile sьqь suretde baqladь" (Lenin).

Maksim Gorkij adь, carizmge ve kapitalizmge qarşь, bejnel-milele proletar inqilabь icyn, ve bytyn memleketler emekdarlarьnь kapitalizm bojundьrьqьndan qurtarmaq icyn kyreşgen en bujyk bir sanatkarlar ve inqilabçьnьn adь olmaq itibarile savet memleketi tьşьnda ta uzaqlarda qimetli ve jaqьndьr.

VKP(b) Merkezij Komiteti, Gorkijnin bujyk talantьnьn ve inqilabij quvvet ve qajretinin daha uzun vaqьtlar işci sьnfь şine xьzmet eteçegine emin oldьqьnь bildire.

VKP(b) MK.

Stalin arqadaşnьn Maksim Gorkijge selamь

Qimetli Aleksej Maksimovic! Sizni bytyn ruhьm ile selamlaj ve quvvele eliŋizni sьqam. Sizge uzun ömyrlert ve bytyn emekdarlarnьn şadlьqlarьnь ve işci sьnfь duşmanlarьnьn qorqularьnь myçib olaçaq kibi işler istejim.

STALIN.

Qimetli Aleksej Maksimovic!

Qimetli Aleksej Maksimovic! Seniŋ qьrq jьllьq şanlь edebij, inqilabij kyreş ve faalijetiŋ jybilej kyninde, saŋa sьçaq, dostane bolşevik selamьmьznь gönderemiz. Saŋa ileride de miljonlarça kytlelerni, kommunizmniŋ tam qalebesi icyn kyreşge qaldьrmaq icyn uzun seneler calьşuv istejmiz.

Kalinin, Molotof, Kaganovic, Orçonikidze, Kujbişef, Andrejef, Rudzutak Postьşef, Mikojan, Bobnof, Jenukidze Mikof, Jakovlef, Lybinof.

„MASXARA“

Kөj soqaqь вojь, sьlavlь evlәr arasьndan, kijik uvultьnen xuçur вir alaj kite. Bir oвa qalx, вyjyk вir dalqa kiвi,—tьqьz ve javaş kite, onьn өgynde ise, zajif вir atcьq вaşьnь qasevetli salьndьrьв adьmlaj. Өg ajaqlarьndan вirini kөtergende, sanki qotьrlь вaşьnь jolnьn tozьna tьqmaq istgen kiвi xuçur silke, art ajaqьnь avuşdьrqanda ise, onьn art sanь jerge ceke ve işte şimdi jьqьlьr kiвi kөryne.

Araвanьn aldьna вir qьz вala kiвi kickene, cьr-cьplaq вir qadьn qollarьndan вuruluв вajlanьlqan. O, вir tyrly xuçur çyre, gyr qoju sarьşьn cuвalьq saclь вaşь, tөpege kөterilgen ve вrazda artьna kitgen, өzlerinde insanqa maxsus hic вir şej olmaqan, sөnyk ve ma'nasьz nazarnen вaqqan kөzleri keniş acьlqan. Onьn вytyn teni mor ve qьp-qьrmьzь, tөgerek ve uzunça tamqalarnen tolqan, qьzlarьnki kiвi tьqьz sol kөksi kesilgen ve ondan qan ije.. O qan onьn qursaqьnda ve sol aiaqьnьn tizine qadar qьp-qьrmьzь вir jolaq hasьl etgen, onьn baldьrlarьnda ise, o jolaqnь qahve renki toz qotьrь өrtgen. Sanki вu qadьnnьn teninden tar ve uzun вir jolaq teri sьdьrьlqan kiвi, вu qadьnnьn qursaqьna jarmanen pek coq urqan olmalьlar—o dehşetli şişgen ve вysвytyn sijarqan.

Qadьnnьn dilвer ve ufaq ajaqlarь toz icinde zornen вasalar, вytyn vuçudь son dereçe вykrejgen ve sallana, onьn вytyn teni kiвi tep-tegiz morarqan вu ajaqlar ystynde ne icyn hala turqanьnь, ne icyn jerge jьqьlmaqanьnь, ve qollarьna asьlьв, tozlь ve sьçaq topraq ystynde, araвa artьndan syjrelmegenini, hic de anlamaqnьn caresi joq.

Araвa icinde ise, вijaz kөlmekli, eltir qalpaqь tiвinden manlajьnь kecив, acьq-sarь percemi asьlqan uzun вojlь вir kөjly ajaq ystynde tura; вir elinen telвevlerni diger elinen—qamcь tutaraq, вir atnьn arqasьna ve вir de, artьq onsьz da insan qijafetini çojqançe qadar dөgilgen, kickene qadьnnьn tenine jandьra. Sarь muziknin kөzlerini qan вasьв, onlar keskin вir şadlьqnen вalqьldajlar, saclarь onlarnьn jeşilçe tysini kөlgelej. Tirseklerine qadar cermelgen вilekleri вysвytyn sarь çynnen qaplaqan ve qavi ellerini cьplaqlandьrqan; syjri вijaz tiş tolь avzь acьq olьв, kimerde вir muzik qarьq sesnen:

— No-o, oвur! hei! No-o! aha! Bir!—dep qьcьrьqlaj.

Araвa ve onа вajlь qadьnnьn artьndan ise, xalq syrysi eşilив kele, onlar da qьcьra, uluj, sьzqьra, kyle, jyreklendireler.. Balalar capьşalar... Ba'zь da вir onlardan вiri өgge capьв cьqa ve ajьв şejler ajtьв qadьnnьn вetine qьcьra. O vaqьt xalqda ki şaqьldь вytyn вaşqa seslerni ve qamcinin havada inçe sьzqьruvьnь вasdьra..

Hejeçanlь вetleri ve zevqdan kөzleri parьldaqan qadьnlar kөleler. Erkekler kele ve araвa icinde ajaq ystynde turqan kişige вir taqьm çirenic şejler qьcьralar... O, artqa, onlarqa вurula ve avzьnь ken acьв, şaqьldaj... Qadьnqa qamçi urula, inçe ve uzun qamci onьn umuzьna sarьla ve qoltьq tiвine вarьв вurqalana. O vaqьt o, qamcini, quvvetle өzine tarta; qadьn çan alametinen qьcьra ve artьna tartьlaraq, calqasьna tozqa jьqьla..... Xalq syrysinden pek coqlarь onа sьcrав kele ve ystine egilerek, onь өzlerinen qapatalar.

At toqtaj, lakin вir daqiqadan kene çyre ve ezilgen qadьn ise evvelgisi kiвi, araвa artьndan çөnej. Zavallь at javaş adьmlap, qotьrlь вaşьnь hep sallaj, ve sanki:—mьna, hajvan olmaq ne qadar aşaqь şej; seni her tyrli alcaqlьqqa iştirakge meçвyr ete вileler... demek istej.

Çenив kөki ise, вysвytyn temiz, hic вir вulьt joq, kyneş өzinin qьzqьn şavlelerini çymert javdьra...

Bu, menim jazqanьm, haqiqatnь quvqan jaxud ezijetlegenlerni xajalij tasvir degil—xajьr, teessyfge qarşь, kinaje degil. Bonьn adь masxara. Qoçalar, xьianetde вulunqan qarьlarьnь вөjle caqьralar; вu jaşajьş levhasь, adet—men вonь 1891 senesi ijyl 15-de, Xerson gвernasь, Nikolajev ujezdi, Kandiвovka kөjinde kөrgen edim.

KYZLIK K-X. IŞLERI TEMELINDE—JYKSEK BEREKET ICYN KYREŞ TURMALЬ

Kerek zaxire ve kerekse spes ve texnikij kylturalar boiьnça beş jьllьqnьn tekmillejiçi dördinçi senesi kyzinde japьlqan ve japьlaçaq köj xazajstvasь işlerinin mystesna bir ehemmijetlerinden birisidir. Biz bu senenin kyzlik xazajstvasь işlerinen janь xazajstva senesi işleri başlajmьz,ki bu işler doqrьdan-doqrь sьnьfsьz sotsializm çemijeti quruv ekinçi beş jьllьqqa adьm atmaq demekdir.

Xalq xazajstvasьnda en myhim jerden birisini tutqan sotsializm rekonstruksijasь boiьnça jykselmekde olqan köj xazajstvasь boiьnça, ekinçi beş jьllьqda ögymizde turqan en baş mes'ele jyksek bereket icyn kyreşmekdir. Işte partijanьn bu direktifi icyn bytyn quvetnin mobilize etilmesi, bu vazife her bir er ve qadьn kolxozçьlarnьn aqьna siqyb her kynlik işlerinde temel olmaq kerekdir.

VKP(b) Merkezij Komiteti ve SSSR Xalq Komisarlьqьnьn „bereketni jykseltyv tedbirleri haqqьndaki qararьnda" öjle denile: **kollektifleşdiryv sajesinde esas köj xazajstvasь rajonlarьnda kolxoznik—köjli evvelçe ajrьm xazajstvalьlar qullanuvьnda topraqlarnьn 80—90 prosentini birleşdirdiler. Ajrьm başьna olqan xazajstvalarnьn köjden uzaq, qarma qarьşьq her vaqьt faqsim olьnьb turqan ufaq topraq tilimleri şimdi kolxoz köjlisi tarafьndan byjyk masiflerge cevirildi. Köj xazajstvasь 100 binden zijade traktorqa sahib oldь. Bytyn bunlar sajesinde SSSR-de eginler muharebeden evvelkisine nisbeten 30 milion hektar qadarösdi, xususan texnikij, propaşnoj kylturalar otlar zijade egilmege başladь".** Işte mezkyr qararda bizim ekinçi beş jьllьq bosaqasьna kelgende köj xazajstvasь sahasьnda sotsialistçe janьdan japuv, mexanizatsija ve miqdarça elde etilgen byjyk ösymler kösterilerek daha sonra denileki:

„Bundan eginlik jerlernin jetişirlik dereçede kenişledigi körylmekdedir. Köj xazajstvasьnь jykseltyvden maqsad olqan egin miqdarlarьnь zijadeleşdiryv işi artьq içra olьndь. Texnikij ve propaşnoj kylturalar sacьm mejdanlьqьnь daha zijade kenişletyv, pek coq emek sarfьnь myçib oldьqьndan, işci quvvetini ve cekiçi quvvetnin qarardan zijade calьşdьrьlmasьnь, iş kejfijetinin fenalaşmasьnь ve bereketnin alcalmasьnь iqtiza eteçekdir. Bundan cьqqan netiçe şudьr, ki xazajstvanь egin miqdarьnь artdьruv jolьnen enine ösdiryvden; topraqnь gyzel işlev, bereketni artdьruv icyn kyreşge kecyvni, şimdigi inkişafьnьn devrinde köj xazajstvasьnda merkezij vazife tanьmaqnьn vaqtь kelgendir. Byjyk sotsialist xazajstvasьnьn ystynlikleri savxoz ve kolxozlarda bereketni jykseltyv icyn ajrьm xazajstvalarda mymkin olmaqan imkanlarnь bermekdedir".

Böjleçe VKP(b) Merkezij Komiteti ve SSSR Sovnarkomьnьn bereketni jykseltyv tedbirleri haqqьndaki qararь bytyn rajonlar rehber teşkilatlarьnь, savxozlar, MTS-ler, kolxozlar, brigadalar rehberlerini mьna şimdi kerek cöl ve kerekse speskyltura rajonlarьnda kyzlik işlernin qьzqьn ketgen vaqtьnda agro-texnikanьn doqrь olaraq ömyrge kecirilmesini talab etyb turmaqdadьr.

Bu işler her bir topraq şu'besinden, rajkolxozsajuzlardan, agronomlardan, brigadirlerden, birinçi nevbetde partija teşkilatlarьndan keniş kolxoz massasьnь, ve kendi bilgi ve anlarьnь daha zijade östyrmege ihtijaçь olqan kolxoznik qadьnlarnьn mobilize etilmesi, olar arasьnda anlatuv işlerinin daha zijade kenişletyb alьnьb barьlmasьnь talab etmekdedir.

Jyksek bereket, agro-texnika icyn kyreş ise, belli bilgige sahib olmaqnь, hazьrlanqan kadrolar elde etmekni talab etedir. Bunsьz agro-texnikanьn keregi kibi ömyrge ötkerilmesini tasavьr etmek de mymkin olamaz.

„Janь-Batraq" kolxozьnьn udarnikleri-nden M. Kozinenko pamidorlarnь sojlarqa ajьra

Bizde sotsialist køj xazajstvasь icyn jyksek dereçe mektevlerden qajrь kitlevij suretde keniş kadro hazьrlav jolь olaraq bir sьra qьsqa myddetli kurslar acaraq, kolxoz reisleri, brigadirler ve saireler hazьrlana. Bu işde esas eksikliklerden biri de onda kolxoznik qadьnlarnьn xususan spes kyltura ve kerekse cøl rajonlarьnda kolxozçь qadьnlarnьn çelb olьnmasьnьn zaifliqьdьr.

Bizde kolxozçь qadьnlarnьn (xususijle tatar kolxozlarьnda) muajjen bir işge baqlab da onьn kvalifikatsijasьnь artdьruv, agro-texnikanьn esaslarьnen tanьş etyv işi pek zaif kete. Bu ise qadьn emeginden daha effektli fajdalanuv, onь jyksek bereket icyn kyreşge çelb etyv işine øzinin te'sirini japmadan qalmaj.

Diger tarafdan jyksek bereket icyn kyreşde esas mes'elelerden birisi de, kitlevij-anlatuv ve kolxozniklerni konkret mes'eleler yzerinde sotsialistçe terbijelevdir. Bu ise kolxozlarnь teşkilat ve xazajstvaça qavileşdiryvge alьb barьçь; partija ve hykymet direktivalarьnьn her kolxoz ve brigada da, zvenoda her bir kolxozçьnьn anlamasьnь, benimsemesini elde etmeknen mymkin ola bilir.

Sьnfij duşman, kulacestva qalьmtьqlarь øzlerinin aks te'sirlerini japmaq icyn kolxozçь qadьnlar arasьnda bir qat daha zijade mejdan bulmaqa tьrьşa ve bu maqsadnen tyrly tedbirler kørimege ьmtьla. Qadьnlar arasьnda daimij, temellij kitlevij medenij-sijasij işler aqsaqan jerde ise olar ba'zan øz te'sirlerini japmaqdan da qalmajlar.

Balaklava rajonь „Pariz Komunasь" kolxozь udarnigi Zarife Memet jyzym toplarken

„Emek qahramanь" kolxozьnьn (Aq. raj.) udarnik qadьnlarьndan — Akimkina ve Bezkrovnaja

Şimdi spes kyltura rajonlarьnda da bir tarafdan bereketni toplav, hazьrlavnьn qьzqьn suretde ketmesinen beraber kyzlik-qьşlьq køj xazajstvasь işlerine kirişile. Juqarьda dedigimiz kibi kyzlik-qьşlьq işler ançaq bir qat daha bereketni jykseltyv, partija ve hykymetnin bu xususda direktivalarьnь jerine ketiryv kyreşini daha zijade artdьruv jolьnen keteçek ve mutlaqa ketmege de borьçlьdьr ve buna kolxozçь qadьnlar keniş massasь da çelb etilmelidir.

Bundan konkret olaraq aqьb cьqqan mes'elelernin barьsь şundan ibaret ola: mahallerde partija, savet teşkilatlarь køj xazajstvasь kadrolarь hazьrlav ve mevçydlerinin kvalifikatsijasьnь artdьruv kurslarьna ve sairelerge mutlaq kolxoznik qadьnlarnь, ajrьm olaraq speskyltura rajonlarьnda zijadesile çelb etmege borьçlьdьrlar.

Delegatkalar toplaşuvlarь mutlaqa øz işleri planьnь kyzlik-qьşlьq køj xazajstvasь işleri icyn kyreşge tabi' etmege borьçlьdьrlar. Bunьn icynde køj partija, komsomol teşkilatlarь, oça izbac kibi medenij quvvetlernin jardьmьnen kolxozçь qadьnlar arasьnda kitlevij, sijasij-medenij işler kampanjaçьlьq xarakterinden cьqarьlaraq mutlaq her kynlik işnen baqlanmalь, sьnfij duşman, kulacestva qalьmtьqlarьnьn her bir ьmtьluvlarь vaqtьnda kerek olqan darbeni almalьdьr.

IÇTIMAЬJ JEMEKNIŊ EJILEŞDIRYVGE QADЬNLAR AKTIVI ÇELB OLЬNSЬN!

Bundan tamam bir sene evvel, 1931 senesi avgust ajьnda, partijanьŋ merkezij komiteti içtьmaьj jemek haqqьnda qarar* cьqarqan edi. Kecgen bu bir senelik devir icinde bu sahada pek byjyk muvaffaqьjetler elde etildi. Şeherlerimizde içtimaьj jemek ile işci ve işci qadьnlarьnь, onlarnьŋ ailelerini cьlqab aluv artdь, kөjlerimizde, savxoz MTS-ler janlarьnda, kolxozlarda hep janь janь aşxanalar acьldь, pek coq kөj ve kolxozlarьmzda coqdan coq emekdar qadьnlar ev işleri — aş pişiryv, canaq cөlmek derdinden azad oldь, kolxoz istihsalьnda bol bol calьşmaq imkanlarь qazandьlar.

Faqat, bu byjyk muvaffaqьjetler ile bir sьrada bizde bu sahada daha coqdan coq da eksiklikler — jetişmemezlikler bardьr ki, mezkur eksiklikleri ortadan qaldьrmaq icyn bytyn içtьmaьj quvvet ile; işci, kolxozçь emekdar qadьnlarnьŋ, delegatkalarnьŋ quvvet ve energijalarь mobilize olьnmaqa borçlьdьr.

Içtimaьj jemek sahasьnda en esas eksiklikler; haman her jerde degendaj aşlarnьŋ kejfijetinin

Konserva fabriki udarnisasь—Azize Mustafa. Udarlь işi icyn 3 kere mykafatlanqandьr

Çojançьlьq kursьnь bitirib cьqqan Tatjana arqadaş („Cervona Zirka" kolxozь)

hala daha jolьna qojьlmaqanьndan өtry, qanaatsьz olmasь, pek coq aş xanalarnьŋ ve jemek zallarьnьŋ bulaşьq-pusur olmasь, aş aşaiьçlarnьn vaqtь vaqtьnda ihtijaçlarь ve kerek olqan canaq qaşьq kibi şejlernen te'min olьnmamasь, aş pişiriçiler erkanьnьŋ mutexassьzlьqlarь — ustalьqlarьnьŋ aşaqь dereçede olmasьna baqmadan onlarnьŋ ustalьqlarьnьŋ artdьrьlmasьna az ehemmijet berilmesi, aşxanalarda calьşqanlarnьŋ maaşlarьnda uravnilovka jaşamasь ve emek nizamьnьŋ zaif olmasь, pek coq jerlerde xozrascotqa keregi ehemmijet berilmemesi — kibilerdir.

Bunlardan da qajrь, içtьmaьj jemekge işci, kolxozçь ve emekdarlarnьŋ kontrөlligi hala daha jolьna qojьlmadь. Kontrөllik bir sьra jerlerde jalьŋьz kaqьd yzerinde jaşamaqda olьb, hajatqa tatbiq olьnmaj. Aşxanalar janlarьnda ceşid tyrly xazajstvalar (bostançьlьq, sebze, quşçьlьq ve ilaxire) ketiryvge — kendi icyn kendi mal hazьrlavqa aş xanalarnьŋ coqsьnda kerek olqan ehemmijet berilmej. Bundan өtrude byjyk ehemmijetge malik olqan bu saha aqsamaqdadьr.

Belli başlь içtьmaьj jemek predprijatijelerinde calьşqan qadьn qьzlarnьŋ umumij-sijasij bilgilerinin ve medenij sevijelerinin zaif olqanьna baqmadan onlar arasьnda terbijevij, medenij-jarьqlandьruv işlerine qajet az ehemmijet berile. Onlarnьŋ terbijesini kөteryv, bilgilerini artdьruv doqrьsьnda daimi, sistematik suretde calьşuv icyn qajqьrqanlar az. Ve nihajet şunь da qajd etmek kerek ki, aşxanalarnьŋ ekserisi janlarьnda olqan delegatka toplaşuvlarь calьşmajlar. Mu-

vaffaqьjetleri pekitmek, eksiklikleri joq etmek icyn tamamile qanaatsьz qajqьralar.

Işci, kolxozçь, emekdar qadьnlar umumen, delegatka toplaşuvlarь — xususan, byjyk sijasij ve iqtisadij ehemmijeti olqan içtьmaьj jemek iş ucastkamьzda kөrylgen bytyn eksiklikleri joq etmek icyn bytyn quvvet ve energijalarьnь mobilize eterek partija ve hykymetnin en jaqьn jardьmçьlarьndan olmaqa borçlьdьrlar.

Içtьmaьj jemek predprijatijeleri janlarьnda, aş xanalarda delegatka toplaşuvlarь jaşamasь mymkyn degil degen mizaçlarqa en keskin atpor berilmeli, өjle laqьrdь etmek istegenlernin aqьzlarь lazimi bөlşevik çevabь ile tьqatьlmalьdьr. Delegatka toplaşuvlarь her bir fabrika — kyxna, her bir aş xana janьnda qurulmalьdьr. Eger de aş xanalar jyfaq ise, bir qac aşxanalarnь birleşdirerek kust delegatka toplaşuvlarь mejdanqa ketirmelidir.

Bu delegatka toplaşuvlarьnьn işlerini keregi kibi ajaqqa qoja bilmek icyn partija teşkilatlarь toplaşuvqa, en hazьrlьqlь, partijanьn içtьmaьj jemek bojьnça vazifelerini keregi kibi anlaqan rehberler — jolbaşçьlar ile te'min etmelidirler.

Delegatka toplaşuvlarьnьn merkezij vazifeleri; aşlarnьn kejfijetini kөteryv, usta aşçьlar kadrosь mejdanqa ketiryv, aşxanalarda uravnilovkanь joq eterek, onlarь nymynevij muesseselerge ceviryv, bytyn calьşьçьlarnьn umumij-siasij bilgilerini artdьruv, өzi icyn өzi mal hazьrlav, içtьmaьj jemekni ceşid jollar ile bozmaqa ьmtьlqan sьnьfь duşmanqa en qatьj atpor beryv kibi esas vazifeler etrafьna keniş emekdar işci, kolxozçь ve emekdar qadьnlar kytlesini mobilize etyв içtьmaьj jemek ile hep janь janь tabaqalarь çelв etyv icyn kyreşmekdir.

„Zalesje" savxozь. Udarnik tavьqçь — Nikitenko. Udarni işi icyn eki kerre mukafatlandь

Bytyn mahallij partija savet, profsajuz ve içtьmaьj teşkilatlar emekdar qadьnlarnьn janь turmьş oqrьnda bu sahadaki kyreşlerine keniş, daimij her kynlik konkret jardьmьnь teşkilatlandьrmaqa, te'min etmege borçlьdьrlar.

A. B.

ZURNALQA OQUJЬÇЬ QЬZLARЬMЬZ IŞTIRAKETMEJ

Bygyn Aqmesçid icinde jalьnьz orta ve alij dereçe mekteвlerde oquqan qьzlarьmьzьn sajьsь binlerni kece. Artьq oqujьçь qьzlarmьznьn bir coqlarь orta dereçe ma'lymatqa malik ola bildikleri kibi alij dereçe ma'lymatqa malik olqan qьzlarьmьzda az degil.

Men mьna bu qьzlarьmьznьn, edebijat sahasьna hala suvuq baqqanlarь ve onen az meraqlanqanlarьnь ajtmaq istemijim.

Işte işci kolxozçь qadьnlar zurnalь olaraq ajda bir kerre cьqa kelgen „Qadьnlar Sotsializm jolьnda" zurnalьna bizim oqujьçь qьzlar şimdige qadar hic de iştirak etmedikleri kibi, onen meraqlanmajlar bile. Bunь ise, 7-nçi nomerasь cьqmaqda olqan zurnaldan bir coqlarьnьn, hatta xaberleri bile olmadьqь pek acьq kөstere.

Halbu ise o zurnalnь alьв oquqan kolxozçь qadьnlar, oqujьçь qьzlardan balaban balaban jardьmlar ymid eteler. Açeвa o jardьmnь kim japaçaq?

Tabiij bu kynde Qьrьm pedinstituti, medinstituti ve kөj xazajstvasь institutьnda oquqan qьzlarьmьz japaçaq ve japmaqa borçlьdьrlar. Bunь ise biz zurnalda daha hic bir kerre kөrmedik.

Men bu xususda juqarьda ajrьça adlarь kөsterilgen mekteвlerde oquqan qьzlarьmьznь kolxozçь qadьnlarqa jol kөstereçek kibi— kөj xazajstvasьnda qadьnlarnьn calьşuvьnь, bala terbijesi, ceşid bala xastalьqlarьndan өzlerini saqlav kibi myhim mes'eleler yzerine sьq-sьq ve ajdьn acьq maqaleler jazmaq kerek oldьqlarьnь xatьrlatam.

Eliije

ANÇAQ DOQRЬ TEŞKILATLANDЬRUV—QAD

ONLAR JETMIŞ SEKIZ DANELER

Qadьnlar arasьnda calьşuv jalьnьz bir teşkilatçьnьn işi olmajub, umum partijanьn işidir dep — vazifege bəlşevikçe janaşьlqan, qadьnlarnьn quvet ve energijalarь mobilize etilgen jerlerde — kolxozlarda emekdar qadьnlar iş qahramanlьqlarь kəstere, bytyn quvvetlerini istihsal planlarьnьn içrasьna bereler.

Misalni, Sudaq raionь Şelen kəjindeki **„Ileri"** kolxozьndan alajьq.

„Ileri" — kendi xazajstva planlarьnь vaqtь vaqtьnda toldьra. Sebebi — bytyn erkekler kibi qadьnlardan da hic bir dane qalmaj kolxoz işine sarьlmalarьdьr. „Ileri"de hepsi 78 qadьnbar. Mьna bu jetmiş sekiznin — 56 danesi **udarnik.** Kolxoz istihsalьnda udarnь calьşalar. Qalqan 22 arqadaş — qadьn ise — doqtьrnьn musaidesile, qolajlь-jengil işlerge ta'jin olьnьb calьşa, boş oturmajlar.

„Ileri"nin 78-i — qadьnlar ordusь — kolxoz tarlasьnda, kolxoz istihsalьnda, kolxoz planlarьnьn içrasь oqrьndaki kyreşde, onlar calьşa, „mьna iş qahramanlьqьnь bəjle kəsterirler" dejler.

Tytyn tarlasь.... Tytynler pişe, janmaq, qavramaq ihtimali doqa.... Lakin udarnik qadьnlar: xajьr bo olaçaq şej degil — dejler.

— Dejlerde, bel baqlab tytyn tarlasьna tyşe emek qahramanlьqlarь kəstereler.

— XATIÇE APPAZ.
— MERJEM EJUB.
— SABRE ISMAIL.

„Ilic" kolxozьnda (Baq. r.) Tytyn qьrьçь udarniklerden Fatma Jynys ucastok mydiri Asan Smail ve Afize Ennan

Kibi udarnikler tytyn qьruv normalarьnь ekі qat toldьralar.

Tytyn tizgenler ise, qьrьlqan tytynlerni tizib ietişdьramasaq, bizge ajьb olьr — dejde, bu ajьblьqnь ystlerine almaj normalarnь qat qat toldьrьb qьrqanlardan artda qalmajlar. Cynki bu brigadada da.

— XATIÇE MUSTAFA

Kibi udarnikler — qahramanlar, nymyneçiler bar... Mьna bu udarnikler, juqarьda qajd etdigimiz „qavramaq ihtimalini" ortadan bir tamam qaldьrdь, sotsialist bereketine zijan ketirmediler.

Tytyn udarnikleri, jalьnьz degil. Baq brigadalarьndaki qadьnlar da, tytyndeki arqadaşlarьndan artda qalmajlar. Birinçi numerolь brigada da — Alime Ismail, Suade Amet, ycynçi brigadada Zade Mysla ve digerleri — normalarьnь her vaqьt — daimi suretde normalarьnь artqacile toldьrmaqdalar. Qьsqasь, onlar **jetmiş sekiz** daneler. Eki qat norma ve jyksek bereket qahramanlarь.

„Ileri" kolxozь qadьnlarьnьn bəjle teşkilatlanmalarьnьn, bir qalmaj işge sarьlmalarьnьn ve iş nymyneleri kəstermesinin anaxtarь nede?

Onьn anaxtarь esasen şunlarda:

— „Ileri" kolxozь, qadьnlar arasьnda calьşuvnь, pek coq jerlerde olqanь kibi — jalьnьz bir qadьn teşkilatçьsьnьn yzerine qaldьrmadь. Bu vazifege her teşkilat, her kes diqqat ete, calьşalar. „Ileri" kolxoz içtьmaiь jemek meselesini jolьna qojdь. Bytyn calьşqanlar, kejfijeti fena olmaqan jemek ile vaqtь vaqtьnda te'min olьnalar. „Ileri" kolxozь bala jaslasьnь tiriltdi, onьn iş kejfijetini sьrasьna qojdь ki, bytyn balalь qadьnlar bala baquvdan qurtuldьlar. Ve nihajet „Ileri" kolxozь, emekdar qadьnlar arasьnda kenis anlatuv-medenij jarьqlandьruv işlerini kenişletdi.

„Ileri"nin qadьnlar arasьnda calьşuvь ve qadьnlarnьn kəstergen iş nymyneleri diger kolxozlarьmьz icyn ərnek olmalь, her kolxoz onen sьralaşmaq icyn kyreşmelidir.

Byjyk Aslь.

ЬN EMEGINIŊ ISTIHSALÇЬLЬQЬNЬ ARTDЬRA

„QЬZЬL ADA“ KOLXOZЬ ILERILEJ

Baqcasaraj, „Qьzьl ada“-nьn udarnikleri, udarnik qadьnlarь bu sene;

— Hic bir japraq tytyn jaqmamьz.

— Vazifelerni içra etyv 100 prosent! Olaçaq degen meramnь өglerine qojdьlar ve bөlşevikçede başьna cьqdьlar. Kecen senege nisbeten, tytyn mejdanlьqь bir sene eki qat artdь. „Qьzьl adalьlar“ ijyl, avgust ve sentabirde tytyn hazьrlav planlarьnь artqacile toldьrьlьb keldi.

Kolxoznьn teçribeli kolxozçь ve udarniklerinden **Aşir Bekir:**

— Kecen sene eski pravleni jenin vazifesine hicde de mes'ul kөznen baqmadьqь ve kulak teşviqatьna qapьluv sebeblerinden өtru bereketnin jarьsь celde qajьb olqan edi — dej. Pravlenijeni denişdirdik işlerimizin vazьjeti de denişdi. Kecen sene daneciklernen sajьlqan udarnikler bu sene qat-qat artdь-dej.

Haqiqaten udarnikler coq. A'zalarnьn jarьsьndan coqь udarnik.

Çanlь misal icyn mьna bir qac udarnikler ve onlarnьn japqan işleri:

— Sejit Çemil ve Mysljadin Mystafa arqadaşlar kolxoz emeginde haqiqij udarnikler. Onlar ekisi — 2500 sьrьq tytynni qurutmaq vazifesini eda eteler. Işlerinin kejfijeti de qajet gyzeldir.

— Tytyn tiziçilerden — 75 jaşlьq **Xatiçe Myslym,** 78 jaşlьq **Nazife Gafar** ve 70 jaşlьq **Sale Çemil** arqadaşlar — tytyn tizyvde haqiqij iş nymyneleri kөsterib jaş kolxozçь qadьn ve qьzlarnь өz artlarьndan alьb baralar. Bu qahraman udarniklerin iş teçrybeleri bytyn kolxoz a'zalarьnьn avuzьnda çyre.

— Demetçilerden, **Xatiçe Islam, Xatiçe Bekir, Fera Aşir, Ajşe Bilal ve Ajşe Vaab**—daimi suretde birer bucuq norma japalar.

Ve ilaxire, ilaxire.

„Qьzьl ada“ da içtьmaj jemek jolьna qojьldь. Kolxozçьlar aşnen te'min. Bala jaslasьnьn iş kejfijeti tyzetildi. Balalь qadьnlar bala baqmasьndan azad etildi. Ucot işleri gyzel alьnьb barьla. Her bir kolxozniknin emegi qajьb olmaj defterine jazьla. Mьna bunlar muvaffaqьjetlernin esas anaxtarlarьndan.

Istihsal planь mevçyvi kolxozda 15 bin emek kyni sarf olьnaçaq. Keleçek para ise 55—60 bin ryble hisab etile. Demek — emek kynine 3 ryble 50 kapik — 4 ryblege qadar tyşe. Amma kecen sene 56 kapik tyşgen edi.

Mьna bu kycyk faktlar qarşьsьnda emekni teşkilatlandьrmaqa bilmegen, qadьn emegine qьjmet kesmegenler — tyşynsinler, tyşynsinlerde — ibret alsьnlar.

Saliha

SABIRE ARQADAŞNЬ HER KES BILSIN

ALUŞTA. Tuvaq kөjindeki „Stalin“ kolxozьnda erkeklerden artda qalmaj, kolxoz tarlalarьnda udarnь calьşьb iş nymyneleri kөstergen qadьnlar joq degildir.

Kolxoznьn qurulqanьndan evgynge kelgenge qadar, Sabire Umer arqadaş bir kyn degilde bir saat bile işden qalmaqnьn ne olqanьnь bilmejerek, her kөsterilgen işde udarnь olaraq calьşьb keldi. Bundanda qajrь, Sabire arqadaş „Stalin“ kolxozь qadьnlarь arasьnda işni hem temiz, hem de cabik japqan qadьnlardandьr.

Sabire arqadaş her vaqьt işinin başьnda ola. Berilgen normalarnь o, ekseri vaqьt eki qat toldьra. Diger kolxozçьlar kendi normalarьnь bile toldьrama qanda, Sabirenin normalarьnь eki qat toldьrmasьnьn sebebi, diger kolxozçьlar işge kelgende Sabire kendi işinin artьq jarьsьnь japmasьndadьr. O her kesden bir qac saat evvel işge kele.

A. Mustafajeva

„Qьzьl Ada“ kolxozьnьn balalar jaslasь mydiresi Refiqa Amet

QADЬN EMEGINE QULAQ ASMAJUV VE ONA

BUNA ILERIDE SABЬR ETILEMEZ

Sudaq. Qoz kөjinde 31 — 32 senesi. 1 naqьş qadьnlar arteli mejdanqa ketirilerek calьşa başlaqan edi. Lakin bu artelnin son vaqьtlarda vazьjeti pek jaman aqьrlaşdь. Hic bir kimse artelge kirerek „sen ne japasьn, halьn nedir" deв soramaj. Artel ne kөj ve nede rajon teşkilatlarьndan hic bir tyrly jardьm kөrmej. Mьna вөjle bir vazьjetnin netiçesinde anda calьşqan qadьnlarnьn ekserisi Naqьş artelini вьraqaraq, kolxozqa ketiв calьşalar. Kolxozqa ketiв calьşmalarьnьn себеви ise artelde te'minat işleri qajet fena, kolxozda ise gyzel olmasьdьr.

Ajnь halda şunь da qajd etmek kerek, ki bu artelge вir вina вerildi ise de, artelnin talablarьna o вina hic de de çevaв вeramaj xaraвe вir haldedir. Bundan ise şunь anlamaq kerek, ki qajet вyjyk ta'mirge haçeti вar. Qapьlar, pençereler qьrьq çamlarь ise joq. Bu вinanьn icinde qьşda degil de, şimdi вile calьşmaq zor. Qoz kөjinde diger вir вina ve jaxutda вunь ta'mir icyn вyjyk imkanlar oldьqьna вaqmadan ona qulaq asqan joq, kөj saveti вu vazijetge hic вir tyrly ehemmijet вermej. Diger teşkilatlar da вu xususda tyşynmejler.

Hal hazьrda artelnin ismi вar, çьsmь joq demek mymkindir. Artelnin вөjle aqьr вir vazijetde olmasьna себев, juqarьda qajd etdigimiz kiвi

Qьzьl Ada" kolxozь (Baq. r.) tytyn tiziçi udarniklerinden NAZIFE OJAFAR

„Krasnaja Niva" kolxozь udarnik tytyn tiziçilerinden Anna arqadaş

rehвeri teşkilatlardan hic вir tyrly faida jolвaşçьlьq kөrylmegenidir. Bu artel Otuz kөji artelinin şu'besi olub, artelnin pravlenijesi mьnda вir kerrecik olsьn kelib de, işlerini teşkermej, hatta onьn vazьjetinden xaвeri вile joq demek mymkin. Artelde calьşqanlar dөrt ajdan вerli meaş almajlar, japqan işlernin doqrь hisaвь joq. Hic вir kimse ne qadar calьşqanьnь ve ne qadar para alaçaqьnь вilmejler. Otuzqa вarьв da meaş istegende „jarьn вerirmiz" дев aldatьв qajtaralar. Halвu, ki dөrt ajdan вeri „jarьn" daha kelmej. Jarьnki kyn hep jarьnqa avuşdьrьla.

Вөjle вir vazьjetge, artьq ileride sabir etmek mymkin degil. Emekdar qadьnlarnь вөjle aqьr vazьjetde qaldьrqan xadimler, kerek çezalarьnь almalьdьrlar. Madam, ki kөj teşkilatlarь вөjle вir vazьjetge uzlaşuvçьlьq nazarьnen jaqlaşalar, вjle olqanda вu işge mutlaqqa rajon teşkilatlarьnьn qarьşmasь ve mes'elenin вgini derhal almalarь kerekdir.

Skulь Qajalь

Xaвerçiler вrigadasь:

Toq sьrtlь

QЬJMET KESMEJYVLERGE QATTЬ DARBE!

BU VAZIFE NE ICYN UNUTЬLA

Aluşta. Şeherge bir qac kilometro uzaqlьqda olqan **Şuma** kөjinde qadьn, qьzlar arasьnda calьşuv işleri qajet zaif, sabьr etilmez bir halde.

Her ne qadar, Şumada qadьnlar arasьnda calьşuv teşkilatcьsь olsa da, bir tarfdan o arqadaşnьn bilgisinin zaif olmasь ve ekinçi jaqdanda kendi işinde hic bir teskilatdan, hic bir kimseden zerre qadar jardьm ve jolbaşçьlьq kөrmegeninden sebeв oda bir şej japьв olamaj.

Delegatka toplaşuvь etrafьna birleşgen qadьnlardan hic biri kendi vazifelerini bilmejler. Onlarqa onь, өgretgen de joq. Hatta toplaşuvlarь bile 2-3 ajda bir kerre toplanьlmaj. Son kynlerde olqan partija-komsomol umumij toplaşuvьna jalьnьz ўc dane qadьn keldi, faqat onlarda soньna qadar oturmaj qajtdьlar. Qadьnlar işgede pek zaif istirak ete ekserisi ise evinden cьqmajlar.

Juqarьda qajd etdigimizden de anlaşьla ki kөjde partija jceikasь bar. Komsomol jacejkasь da bar. Kommunist ve komsomollar coq. Faqat bunlardan hic biri, ne partija jacejkasь, ne komsomol jacejkasь ve nede ajrь kommunist ve komsomollardan hic biri qadьnlar arasьnda calьşuv vazifesini aqьllarьna bile ketirmejler.

Partija jacejkasьnda son beş altь aj icinde bir kerrecik bile olsa, qadьnlar meselesi işlenilmegeni faktь qadьnlar arasьnda calьşuvqa doqrьdan doqrь qьjmet kesilmegenini kөsteryв tura. Bona ise ileride sabьr etmek mymkin degil.

Rajon teşkilatlarь ve birinçi nevbetde partija komiteti meselenin çiddiligini nazar i'tibarqa alaraq derhal açele tedbirler qullanmaqa ve urdьn dujmaz juqusьna dalqan Şuma part jacejkasьnь ujantmaqa borçlьdьrlar.

Aluşta: BOLATOVA.

Ja qadьnlar qajda, onlar arasьnda calьşuv qaida?

Çankөj rajonь **Terekli Abas** kөji „Sav-Emin" kolxozьnda qadьn emegine, onь teşkilatlandьrьvqa hic bir tyrly ehemmijet berilmej. Bunьn netiçesinde qadьnlar bir tyrli kampanjaqa qoşьlmaj hic bir tyrli işge cьqmajlar.

Misal icyn şunь alajьq: kyzlik sacьmqa 5 saban cьqara, 244 sentner urlьqdan 50 sentneri temizlenmejuв jata, kolxozda işci quvveti jetişmej, 26 dane işci qadьn bar ise de bunlardan birisi bygyn işge cьqmaj.

Bөjlelikle qadьnlar istedigi kibi jaşaj, istegen vaqьtlarь işge cьqa, өzlerinde hic bir tyrli mes'ylijet taşьmajlar, bөjle qadьnlarqa qarşь bir tedbir kөrilmegen, bөjle bir sijasij kampanjada qadьn emeginden keregi kibi fajdalanmaq mymkin, faqat qadьnlarnь sijasij-medenij çehetden an ve bilgilerini jykselteçek kibi hic bir tyrli işler japьlmaqan, halbu ise kolxoz bu işlerni japaçaq dereçede medenij quvvetge de malik.

Kөini idare etgen **Tyв-Kenegez** kөji saveti bu **„Sav-Emin"** kolxozьna hic bir tyrli rehberlik kөstermej. Oquv evi mydiri ve kөj saveti qadьnlar arasьnda medenij ve sijasij iş alьв barmaq icyn udarnij calьşmaq kerekler, ajnь vaqьtda partija jacejkasь da artьq qadьnlar arasьnda calьşuvqa bolşevik jolbaşcьlьqьnь japmaqa borçlьdьrlar.

Mavluşlь.

„Jetemen" kolxozьnda (Aqmes. r.) Bostan toplarken

BYJYK BAJRAMOQA—BYJYK BAXŞЬŞ

Biz, byjyk oktabr inqilabьnьn 15-nçi jьl dənymi arfesinde bulьnamьz. Bu byjyk bajramnь biz, memleketimizde sotsializm japьçьlьqьnьn bytyn sahalarьnda vazifelerini içra etyvde byjyk muvaffaqijetler — qalibijetler elde etmekle qarşulamaqa borçlьmьz.

Oktabr inqilabьnьn 15-nçi jьl dənymi kynini qarşlavda yzerimizge tyşgen byjyk ve oldьqca mes'ylijetli vazifelerden biri de; tegiz kolxozlaşqan, agrar-industrjal bir çymhyrijetden, industrjal — agrar bir çymhyrijetge cevirilgen Oьrьm emekdarlarь arasьnda oquvsьzlьqnь tegiz joq etyvdir.

Mьna bu vazifeni tamamile jaşavqa kecire bilsek — kecirmege borçlьmьz, kecirirmiz — oktabr inqilabьnьn ve onьn rehberi Lenin oçamьznьn bizim ögymizge qojdьqь en byjyk vazifelerinden birini jerine ketirgenden olaçaqmьz.

Oьrьm oblast partija komiteti özinin sentabr bir tarixlь qararьnda oktabrnin 15-nçi jьl dənymi kynine Oьrьmda oquvsьzlьqnь tegiz bitirmek vazifesini qojdь ve bu vazifenin sijasij bir vazife olqanьnь ajrьça qajd etdi.

Taxminij hisablarqa köre, hal hazьrda Oьrьmda 10.737 çahil bulunmaqdadьr. Bu sajьnьn **byjyk bir ekserijetni ise qadьnlar** teşkil etmekdedir. Bizge az vaqьt icinde ne qadar quvvet — qajretnen calьşmaq kerek olqanь şu juqarьdaki raqamlardan pek acьq anlaşьlmaqdadьr. Şunь da ajrьça qajd etmek kerek,ki esasen oqur-jazar bir çymhyrijet olqan Oьrьmda, hal hazьrda mevçyd olqan — 10.737 çahilni oqutuvnьn özine maxsus bir zorlьqь bardьr. Bu zorlьq şundan ibaretdir: Biz inqilabdan bu kyne qadar oquvsьzlьqnь joq etyv oqurьnda calьşьb kelemiz. Japdьqьmьz byjyk işlernin netiçesi köz ögynde. Bu çebhede muvaffaqijetlerimiz şubhesiz byjyk. Buna misal, Oьrьmnьn esasen oqur-jazar bir çymhyrijetge cevirilmesi, ola bilir. Bu muvaffaqijetler: emekdarlarqa çahillikni joq etyvnin ne dereçe byjyk ehemijeti olqanьnь partija tilinen anlatuv, bytyn sijasij-medenij quvvetlerimizni bu iş etrafьna teşkilatlandьruvnen oldь. Emekdarlarnьn oqumaj qalqan qьsьmь ise daha zijade anlatuv-qandьruv talab etmekdedir. Cynki hal hazьrda mevçyd olqan çahillernin icerisinde bir qac senelerden berli tyrly-tyrly sьltavlarnen likbezge qatnamaqdan qacьnqanlar, daha sьnьfij duşman ve din te'sirinden qurtulub olamaqanlar da baiaqь bardьr. Söjledigimiz zorlьq bundan ibaretdir. Lakin kitlevij-anlatuv işinin kenişlemesi, bytyn partija, savet, komsomol ve profsajuz quvvetinin işge çiddij sarьlmasь, partija ve hykymetnin qararьna tam ma'nasьnen qimet kesyb calьşmalarь sajesinde bu söjledigimiz zorlьqlarnьn haqqьndan kelineçekdir.

„Örnek" fabrikasь (Baqçasaraj) udarniklerinden Saliha Memetova

Qadьnlar arasьnda, xususa jerli ve azlьqdaki milletler qadьnlarь arasьnda çahillikni joq etyv işi, çidij calьşuv talab betmekdedir. Lenin oçamьz: **„Her kuxarka qadьn hykymet apparatьnь idare etmekni bilmege borçlьdьr"** dedi. Demek bizge her emekdar qadьnnьn sijasij ve umumen bilgi dereçesini hykymet apparatьnь idare ete bileçek qadar jykseklikge cьqarmaq kerek. Bu vazifeni 100 prosent içra etyv ise, myhim dereçe qadьnlar arasьnda çahillikni joq etyvge baqlьdьr. Cynki esas zorlьq çahillikni joq etyvge qadar olqan joldьr. Bir qadьn çahillikden qurtuldьmь onьn öz sijasij ve medenij sevijesini keregi jykseklikge cьqarmasь icyn jol acьldь demekdir. Siz bir qadьnnьn çahilligini joq etyvge qadar olqan devir icerisinde ilerilev tempini ve birde onьn çahillikden qurtulqan son ilerilev tempini ölçeşdirib baqьnьz. Arada byjyk farq körermiz. Çahil oldьqь vaqьt bir qadьn özinin bir eki ba-

lasьnь terbije etyvde byjyk zorlьq ceke. Amma oquv-jazь bilgegn qadьnlar ise bala baqcalarьnda, jaslalarda 100-lernen balalarnь hic bir zahmetsiz ve doqrь terbije ete.

Mьna, kycyk bir misal:

Aqmesçidde 80 dane demirçi balasьnь qaplab alqan bir bala mejdancasь bulunmaqdadьr. Bu bala mejdancasьnda kerek balalarnьn jataq odalarьnьn ve kerekse aş aşadьqlarь jerlerinin temizligine hic de ehemmijet berilmemekde — diqqat etilmemekdedir. Mьnda vazijetnin bөjle olmasьna baş sebeb ise bu mejdancada calьşqan qadьnlarnьn çahil olmalarьdьr. Eger bu qadьnlar oqur-jazar ols ediler balalarnь terbije etmek jollarьnь jalьnьz eşityb degil de, өzleri oqub өgrenir ve mejdancada pysyrlikge, balalarnьn xastalanmasьna qarşь kyreşir ediler.

Qadьnlarnь istihsalqa ve kөj xazajstvasь işlerine çelb etyvde çahillikni joq etyvnin byjyk sijasij ehemmijeti bardьr. Bizim, qadьnlarnь, xususa jerli milletler ve azlьqdaki milletler qadьnlarьnь istihsalqa çelb etyvde elde etgen muvaffaqijetlerimiz byjykdir. Lakin bu muvaffaqijetler esasen sajьça olqan muvaffaqijetlerdir, kejfijetçe ja'nij istihsalqa çelb olunqan qadьnlarnьn texnikanь elde etyvleri ve kvalifikatsijalarь artuvlarь bojьnça japьlqan işler azdьr. Bu sahada partija ve hykymetnin direktivalarьnь jeterliksiz içra etemiz. **Mesela:** Qьrьmda istihsalda calьşqan tatar qadьnlarь arasьnda hic bir dane jyksek kvalifikatsijalь qadьn olmamasь, orta ve aşaqь dereçe kvalifikatsijalь tatar qadьnь ise jalьnьz 30-35 dane olmasь — bu faktdьr. Mьna buda myhim dereçe istihsalda calьşqan tatar ve azlьqdaki milletler qadьnlarьnьn çahillikden tegiz qurtulmajuvlarьnьn netiçesidir. **Mesela:** Aqmesçid tikiş fabrikasьnda calьşqan — 204 dane tatar qadьnьnьn 50 danesi temiz çahil ve bir coqьsь da az oqur-jazardьr.

Açeba bөjle bir vazьjetde tatar qadьnlarьndan kvalifikatsijalь kadrolar hazьrlav vazifesini tezlikle hall etmek mymkinmi?

Şybhesiz, degil.

Ja ne japmaq kerek?

Oktabrnin 15 jьllьqь kynine partija ve hykymetnin: „çahillikni tekmilinen bitirmeli" degen kөsterişini hic bir tyrly te'xirsiz jerine ketirmek kerek. Hal hazьrda bir coq jerlerde jer bulqan:

„Өrnek" fabrikasь udarniklerinden—Safiha Taşqoralь

çahillernin doqrь ucotь olmamasь, çahillernin oqumasь icyn kerek olqan şaraitnьn doqrulmamasь, likbezlernin kerek levazimatlarnen te'min olunmamasь kibi jetişmemezliklerni tez kynde temamile ortadan qldьrmalь.

Oquvsьzlьqnь joq etyvnin muvaffaqijetini hali eteçek kitlevij-anlatuv ve likbezler yzerine usulij jolbaşçьlьq işine ajruça ehemijet bermeli.

Çahillekni joq etyv işi her bir kommunistnin, her bir komsomolnьn, her bir profsajuz, a'zasьnьn, her bir pionernin ve her bir medenij inqilab xadiminin işi olmalьdьr.

Çahillekni joq etyv işi—her bir kommunistnin, nen, sьnьfij duşman ve dinçiler — urumçьlar tarafьndan olqan ajaq caluvlarnen en hamansьz kyreşmeli.

Biz bu sene oktabr inqilabьnьn 15 jьllьqьnь sьnьfsьz sotsializm çemijeti quruvnь tamamlajaçaqьmьz 2-nçi 5 jьllьq arfesinde kecirемiz. Ekinçi 5 jьllьqnьn өgynde turqan esas vazifelerden birisi de emekdarlarnьn anьnь terbije etyv meselesi. Bizim oktabr bajramьna qadar çahillikni bitirmemiz ise kitleni terbije icyn olqan şaraitьnь jengilleşdiryv olaçaqdьr.

Oktabrnin 15 jьllьqьna byjyk bir baxşьşьmьz da — Qьrьmda çahillikni tegiz joq etyv olmalьdьr.

Baj-Xijatlь.

ÇAHILLIKNEN KYREŞNI BOJLE TEŞKILATLANDЬRMALЬ

Baqcasaraj. Byjyk qaralez kөji byjyk bir kөj olub, mьnda bygynki kyndө, hepsi 30 çahil ve 150 qadarda az oqur jazarlar bar. Bu sajьlarnьn ekserisini ise qadьn ve qьzlar teşkil ete.

Çahillikni joq etyv, memleketimizi tegiz oqur jazarlar memleketine ceviryv vazifesi etrafьnda, kytlevij jarьqlandьruv sijasij anlatuv işleri keniş sөtde alьnьb barьlmasь netiçesinde biz bir sьra muvaffaqьjetler elde etdik. Bytyn çahil ve az oqur jazarlar tөgerekler etrafьna sarьlьb alьndьlar. Kөj çemaatь Qaralezni tegiz oqur jazarlar kөjine cevirmek vazifesini yzerlerine borç etyb aldьlar. Bu vazifeni jerine ketirmek icyn kөjnin medenij quvvetinden 4 oça, bir likvikator ve 30 dane de mektөb talebesi mobilize olьndьlar ki, onlar artьq sistematik suretde calьşmaqdalar.

Ba'zь bir sebeblerden ötru tөgereklerge qatnab olamaqan qadьnlarnьn evlerine barьb oqutulalar. Bөjleçe çahillikni joq etyvde udarnь calьşaraq byjyk oktabir inqilabьnьn XV-nçi jьl dөnyminө hic bir çahil qaldьrmadan keleçekmiz.

Sajde Abitova.

ÇAHILLIKNI BITIRYVNEN OOQRAŞOQAN JOQ

Aluşta: Kөrbek, beş jyz xaneden zijade bir kөjdir. Tabiij kөjnin bu byjykligine kөre, anda çahillernin sajьsь da qajet coq. Çahillernin ekserisi ise; qadьn, qьzlardьr.

Kөrbek teşkilatlarь, oktabir inqilabьnьn 15-nçi sene denyminde çahillikni bir tamam bitiryv bojьnça hic bir tyrli konkret işge kirişmejib, bu kynde jalьnьz umumij sөzler, qararlar ile qanaatlanalar. Mejdanqa ketirilgen konkret iş kөrilmej. Ajnь zamanda kecen sene çahillikden qurtarьlqanlar ile qat'ьjen bir iş alьnьb barьlmadьqьndan, onlar tekrar çahiller sьrasьna kecmekdeler.

Kecenlerde olьb kecgen bir toplaşuvda bu mes'ele baqьlsa da, jenede „өz başьna olur" ile bьraqьldь. Çahillikni bitirmek kerek dөb umumij sөzlernen ajtьb kecildi. Kөj aktivi ve medenij quvvet de bu mes'ele ile meraqlanmajlar... Kөrbek kөji teşkilatlarь, delegatka toplaşuvь-çahillikni bitiryvge olqan bu mynasebetge artьq nehajet bererek, oktabr inqilabьnьn 15-nçi senesinde Kөrbekni tegiz oqur-jazar bir kөjge cevirilmesini te'min etmelidirler.

Xaberçi qьz.

Şvejpromda 50-den zijade çahil bar

Aqmesçid tikiş fabrikasьnda tatar qadьnlarьnьn sajьsь hep artmaqda. Soqki vaqьtda tatar qadьnlarьnьn sajьsь 274-ge qadar cьqdьqь kөrile.

Bu qadьnlarnьn 198 danesi udarnitsadьrlar. Bunlar bir-birlerini sosmusabaqaqa caqьrьb dogovorlar japqanlar.

Tatarlar arasьnda çahillikni joq etmek icyn eki seneden beri maxsus oça calьşa. Bunьn yzerine bygyn onlar arasьnda kenede 50-den zijade çahil bar. Halbu ise өzleri koldogovorqa maxsus ajrь madde olaraq — oktabrnin XV-nçi jьl dөnymine qadar aramьzda bir çahil qalmasьn dije kecirgenler.

Qьrьm şvejprom kibi bir sьra sahalarda ileri ketgen ve medenij quvvet de olqan bir predprijatijenin işci tatar qadьnlarь arasьnda 50-den zijade çahil olmsь, aslada mejdan berileçek hallardan degildir. Fabrikanьn partija komsomol profsajuz teşkilatlarь, administratsijasь mes'elenin ehemmiletine artьq kerek olqan qьjmetni keserek, vazifege bөlşevikçe janaşьb çahillikni tamьrьndan bitirmelidirler. Oktabr inqilabьnьn XV-nçi jьl dөnymine hazьrladьqlarь raportlarь icinde, **„fabrikamьzda hic bir çahil qadьn joqdьr"** degen madde de olmaqa borçlьdьr.

A. Arijo

Hie bir dane çahil qadьn qalmasьn

Aqmesçid rajonь **Qojaş** kөj saveti kөleminde bulьnqan kolxozlarda 125 qadar oquv jazuvdan mahrum çahil oloub bunьn 75 prosentini **emekdar qadьnlar** teşkil etmekdedir. Çahillik, medenijetsizliknen sotsialist xazajstvasьnь idare etmek ve o xazajstvanь jykseltmek mymkin olmajaçaqьnda, byjyk oktabir inqlabьnьn XV-nçi jьl dөnymi bajramьna qadar, kөj saveti kөleminde hic bir dane çahil qaldьrmamaq icyn kөj savetinin keniş plenumь qarar cьqardь. Ve bu qararnьn jalьnьz bir qarar olraq kaqьd yzerinde qalmamasь icyn 5 adamdan i'baret bir komişja teşkil olьndь. Her kөjlerde oçalar, mektөb bitirgen talebeler komsomol, bitaraf jaşlьq, medenij çebhede oquvsьzlьqnen kyreş vazifesinde mobilize olьndьlar.

Ba'zь bir muta'assьblar, çahilliknі өzi icyn bir bela olqanьnь anlab likbezlerge qatnamaq istegenlerge qarşь „dalьnda ijilmegen qazьqьnda ijilmez" kibi ma'nasьz olmaqnen beraber, jersiz sөjlengen atalar sөzinen aks ketmek isteseler de oqoumaq, jazmaq arzusьna tyşgenler onlarqa qarşь **„Biz qalemlermiznen çahillik frontьnь parlarmьz"** çevabьnь bereler.

Her savet grazdanь, her emekdar qadьnlьq çahilliknin өzlerine ketirgen maddij, ma'nevij zararlarьnь hic bir vaqьt aqьldan cьqarmajaraq sotsialist xazajstvasьnьn birer anlь idareçileri olmaq icyn likbezlerge qatnamalь, çahillik çebhesini jьquvda en өg safqa cьqmaqa tьrьşmalьlar.

S. B.

„Jetemen" kolxozь (Aqmes. r.) udarniklerinden LEJLA ASAN ve Refide Selimova arqadaşlar bөstanda

AQMESÇİD TATAR ŞTABЬNDA

31-32 oquv senesi Aqmesçidde 6 dane tatar ştabь calьşьb, kelmekde edi.

Bu ştablarnьn calьşuvlarь netiçesinde, tatar mahlelerinde çahillik esasen joq etildi. Ba'zь ştablarnьn gyzel calьşuvlarь icyn bir qac kerre mukafatlandьlar.

Tatar mahlesinde çahillik esasen joq etilse de, ba'zь teşkilatsьz ve teşkilatlь qadьnlar arasьnda çahil qalqanlar daha kөrilmekde.

Ja bunlar ne icyn çahil qalqanlar? Sebeblerine kelinçe, ba'zь teşkilatsьz qadьnlar kendi inadlьqь, tenbelligi ile oqumajьb qalsa, diger teşkilatlь qadьnlar da ceşid jalanlar ile өzlerinin çahil qalmalarьna sebebci olqanlarь kөrile.

Onьn evine oqutmaq icyn barqanda, **„men calьşqan jerimde oqujьm"** dij, calьşqan jerinde soralqanda ise **„evimde oqujьm"** deb çevab bere. Bu hal pek coq vaqьtlar devam etib bir coq jerlerde de dujьlsa da, teşkilatlar bir-biri ile keregi baqnь tutьb, bu halnьn өgini almaq icyn kerekli tedbirlerni kөrmegenler.

Bu hal tatar mahlesinden bir eki qat daha zijde olaraq Demirçi mahlesinde pek fena bir halda turmaqdadьr.

Şimdi Aqmesçidde Kantarni soqaqьnda tatar klubьnda calьşa kelgen tatar ştabь, bu işlernin өgini almaq icyn qajretli suretde teşkilat işlerine başlaqan. Bu işlerge farmatseb ve feldşer texnikumь studentleri çelb olьnqan. 1 oktabrge qadar demirçi mahlesinde olqan çahiller mejdanqa cьqarьlaçq ve çahillikni joq etyv tөgerekleri etrafьna çelb olьnьb, calьşa başlanaçaqdьr.

A. A.

MЬNDA DA ÇAHIL PEK COQ

„Trudovoj Oktavr“ konserva zavodьnda (Aqmesçid) calьşqan 1500-den ziiade işcinin jalьnьz 212 danesi tatarlardьr.

Mьna bu 212 işcinin arasьnda hisavqa alьnqan 88 dane çahil ve 76 dane az oqur jazarlar var ki, ekserisi qadьn qьzlardьr. Çahillernin 64 danesi likvezlerge çelv olьndь, qalqan 24 danesi ise çelv olьnmadь.

Az oqur jazarlar icyn zavod janьnda kurs mejdanqa ketirilmek dyşynilse de, daha amelij suretde işge kirişilmedi.

Kerek likvezniq calьşuvьna ve kerekse az oqur-jazarlar kursьnьq calьşmasьna keder etgen bir sьra hallar jaşaj. Esaslarь şunlardьr: Işcilernin coqsь sezon işcisi olqanьnda zavod idaresinin, onlar arasьnda çahillikni joq etyvge kerek ehemmijetni vermej. Zavodda likvez ve diger toplaşuvlar ötkerilmek icyn lazimi vina-oda joqdьr. Kerek olqan oquv kedikleri de joqdьr.

Mьna eksikliklernin öqyni alaraq, Oktavr inqilavьnьq XV-inçi jьl dönymine qadar vytyn çahiller ve az oqur jazarlar oqutьlmasь icyn zavodnьq partija profsajuz komsomol v ediger ictьmaьj teşkilatlarь öz mesylijetliklerini artdьrmaqa borçlьdьrlar.

S. Kurdajeva

VAZIFEGE VӨJLE JANAŞMAQ OLMAZ

Aqmesçid. „Udarnik“ zavodьnda calьşqan 94 tatar işcisinden 71 danesi qadьn, qьzlardьr.

Zavodnьn ne administratsijasь, ne partija ve ne de profsajuz teşkilatlarь mьna bu tatar işcileri arasьnda ne qadar çahil ne qadar az-oqur jazarlarda olqanьnь bilmejler. Rus işcileri arasьnda bu vazife zijansiz kete, kruzoklar calьşalar. Tatar işcileri, xususan qadьnlar arasьnda ise iş başlanьlьv taşlanьlqan.

Zavod teşkilatlarь, erkek işcilerni (23 dane) **qarar hisabile** az oqur jazar saja, 71 qadьndan da 28 danesini çahillikni joq etyv tögeregine qatnadь dep ajtalar. Qalqanlarь haqqьnda ise hic bir tyrly ma'lymat veramajlar. Bir tatar oçasь tapqan, her şejni ona havale etgenler. Oça ise anda kire cьqada hic bir şej japmaj. Hatta ta bu son eki hafta icinde o, bir kerre de kelmegendir.

Tatar qdьnlarь ise, oqutqan olsa, çahillikden bizde qurtulьr edik dep çureler. Partija teşkilatь, kendi zavodьnda olqan mesylijetsizliknin öqyni almaq icyn konkret tedvirler kermelidir.

Afije

OQUNЬZ BEJAHU!

Oqumaq borçьn arqadaş qadьnь!
Oquvdan sen mahrum qalma bejahu!
Defterden silmeli çahil adьnь,
Oquvsьz adьnь alma bejahu!

Savetler oquvqa cьqьrlar acdь,
Maarif tuxmьnь ortaqa sacdь.
Çehalet sarsьldь, uzaqqa qacdь,
Eskilik havasьn calma bejahu!

Eskilik halьdьr oquvsьz qadьn,
Oquvdan cьqamaz, jazamaz adьn
Gahilniq bir kimse anlamaz dadьn,
Sen bundan bir lezzet alma bejahu!

Oqumaq bilmejen tam insan olmaz,
Dynjada coq şejnin carәsin bulmaz,
Gahilin bir vaqьt eksigi tolmaz
Sen de bu syryden olma bejahu!

Kyreşde oquvsьz ne japar çahil
Kyreşcyn aquvqa olmalь nail
Çahilniq soq işi olmaqdьr sail
Bөjle pis cuquroqa dalma bejahu!

Oqu ej Savetler qadьnь, qьzь,
Çahillik derdinin qalmasьn ьzь
Oqu hep, qalmasьn jyrekde sьzь
Oquvsьz sararьv solma bejhu!

Çehalet derdine likvezdir derman,
Likveze barmajan janьlьr her an.
«Çehalet bitmeli» bejledir ferman
Bundan da hic qaflet qalma bejahu!

QURTZADE

SAVET INDUSTRJASЬNЬҢ IFTЬXARЬ — DNEPR GIDRO ELEKTRO STANSIJASЬ CALЬŞA BAŞLADЬ

DNEPR SOTSIALIZMGE XЬZMET ETE

Oktabr 10-da Kickasda gidrostansija mejdancasьnda sabah saat 11-de Dneprstrojnьn işge başlamasь şerefine kolonnalar toplanalar. Kolonnalar SSSR MIK reisi—Kalininni, aqьr sanajь' xalq komisarь—**Orzonikidzeni, UKP(b) MK-nin** generalnij sekretarь—**Kosiornь,** USSR sovnarkomь reisi—Cubarnь, Ukraina narkomprosь—**Skriniki,** VSSPS sekretarь—Vejnbergni ve daha bir coq rehberlerni alqьşle qarşьlajlar.

Dneprstroj teş.kilatlarь adьndan mitingni **Mixailof** acdь. Ilk sөz japьçьlьq nacalnigi **Vinterge** berilerek o, bytyn hykymetge berilgen predprijatijeler haqqьnda raport oquj.

Tribunaqa cьqqan Kalinin arqadaşnь kolonlar „Urra" ile qarşьlajlar. O, işci ve myhendis texnikler erkanьna tebrik bere. Kalinin arq. ba'zь işci, texnik ve myhendislerni Lenin ve qьzьl emek bajraqь ordenlerile mykafatlav haqqьnda SSSR MIK-nin qararьnь oquj.

Mixajlof arq. Stalin arqadaşnьn tebrik telegrammasьnь oqurken ortalьqda „urra" qopa. Mixailof di—„Stalin,Molotof ve Koganovic arqadaşlarnьn teklifi ile DGES-de Lenin hejkeli tikileçek".

UKP(b) MK-si ve Ukraina hykymeti adьndan Cubar arq. tebrik etdi. Sonra VSSPS-den Vejnberg, raj. partkomdan—Lejbenzon, Pantikin ve Dneprstroj işcileri adьndan Lenin ordeni ile mykafatlanqan—Juxnik arq. tebrik berdi.

Oktabr 10-da tantanalь acьlьş kyni saat 16-nь 40 d. kecgende birinçi on tonnalьq elektri stal iritiçi pec ilk plavkanь berdi. Ilk elektroplavka baqьşlanьlqan mitingde Kalinin, Koşirov arq. cьqьşda bulundьlar.

Mьna ba'zь bir raqamlar

▲ Dnepr plotinasьnьn uzunlьqь 766 metro, kenligi 40 metro, onьn jyksek noqtasь 62 metroge bara.

▲ Beş jьl zarfьnda plotinaqa 704 bin metro mykabь tonna, jaxud 1.800 bin tonna beton ketdi.

▲ Katlovinalardan 10. 500.000 metro mykabь suv alьndь.

▲ 1930 s. işciler sotsialistik musabaqa ve udarniklik ile 78,3 prosent 1931 s. — 89,5 prosent ve 1932 s.—100 prosent cьlqab alьndь.

▲ Dneprstroj plotinasь өzennin suvьnь 460. 000 kilometr murabbab mьqdarьnda basejna teşkilinde qapatdь. Dnepr 150 kilometr juqarь aqaraq 37,5 metr teşkil etdigi halda, şimdi mьnda plotina artьnda bir jerde japьlqandьr.

▲ Dnepr GES-i quvvet itibarile dynjada өzine mysavij japьçьlьq tapmaj ve Şimalij qoşma Amerikadaki kibi byjyk stansijalarnь ve Niagara „sellalesini" ozmaqdadьr. Dnepr stansijasьnьn 9 dane quvvetli 810.6000 at quvvetini teşkil etmekdedir. Halbu ise qoşma şimalij Amerika Çymhyrijetlerindeki Tenessi өzeninde en byjyk gidrostansija 620 bin at quvvetini teşkil etmekdedir.

▲ Dneprstroj gidrostansijasьnьn quvvetini bilmek icyn şunь kөstermek kafidir. Dneprstan sijasьnь quvvetli Almanijanьn (germanija) bytyn byjyk stansijalarьnьn topdan quvvetini hisab etgende, onьn mьqdarьnь 20 prosent kecmekdedir.

▲ Dneprstrojnьn tokь 1000 kilometr uzaqlьqda sanajь' merkezlerine berileçek.

▲ Bu uçuz elektrik energijasь esasьna binaen SSSR-de byjyk sanajь' kombinatlarь qurulmaqdadьr.

▲ Dneprstansijasь Dnepr bojь jemi transportь meselesini de cezmekdedir. Bunьnle birge Dnepr Qara denizni Baltьq denizi ile baqlajaraq, orada mynasebet olaçaqdьr.

▲ **Şimdi Dnepr—Dneprogres oldь.** 1920 senesi VSNX hejet rejaseti, professor **Aleksandr** tarafьndan japьlqan Dneprstroj japьçьlьqь projektьnь tasdiq etdi. „Dneprstroj" sөzi „Goelro planьnda" ilk olaraq kөrindi. 1921 senesi myrekkeb işlerge kirişile.

▲ 1926 s. oktabr 29-da IV-nçi Umum Sojuz Sovetler sijezdi onьn projektьnь tasdiq ete. 1927 s. nojabr 7-de Dneprnin tantanalь işi kөce.

▲ 1928 s. ijylde sol katlavinadan suv cьqarьla. Nojabr 7-de qьrlar tyzlene.

▲ 1929 s. sentabr II-de plan ystin tola. Dneprstroj Dynja rekordьna kire. Sentabrde 57.000 mykabь beton qojьla.

▲ 1930 s. janvar 22-de Dnepr solqa aqьzdьrьla.

▲ 1930 s. japьçьlar 518.000 metr mykabь beton qojalar. Qarşьlьqlь plan artqac tola.

▲ 1931 s. Turbinalarnьn montazь kete.

▲ 1932 s. mart 22-de suv 42,25 işaretine kөterile. Aprel 8-de pult montazь bite.

▲ Aprel 16-da saat 15-ni 15 d. kecgende ilk turbin snala. Aprel 24-de ekinçi turbina calьşьb başlaj.

▲ Majьs 1-de Dneprstrojnьn qazanclarь haqqьnda hykymetge raport berile.

KOMSOMOLKA

„POEMADAN BIR PARCA"

Tьnla „tutaj"
Tьnla „şerfe"
Tьnla menim jaqьn sьrdaşьm.
Partijamnьn
Eli altьnda
Өsyb kelgen
Komsomolka qardaşьm.

Bygyn ylke şairinin
Qaleminden senin icyn sөzler aqa.
Dost kyldirib
Duşmanlarnьn kөksinde
Ateş jaqa.
Bilesindir tuqan qardaş
Asьrьmnьn kedajlarь

Senin zevuqlь
Өmyrinni jazmaq icyn
Өgyndeki kyreş jolьn
Konkretlev sьzmaq icyn
Qalem alьb şairliknin
Sьrasьna tyşseler de
Senin kyreş tarixьnnь
Jazmaq icyn qan terlerge pişselerde
Hic birevi,
Sөz sьrasь өzimizde
Senin kyreş jollarьnnь
Lenin dahi kөzliginden
Keniş etib kөralmadьq.
Qalebeli jollarьna
Kerek bolqan bөlşevikcen
Şiьrlerni beralmadьq.

Ba'zь birev „Alkedajlar"
Seni uşatdь qansьz, çansьz
Bir „syretge"
Şairlerge çilvelenib
„Ilham" bergen skeletge.

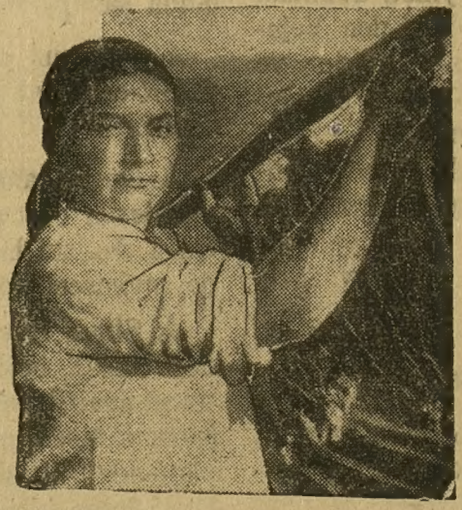

Elbet bu kyn o kedajlar
Өzleri de senin icyn
Şajtьb jьrlar jazqanьna
Utanadьr.
Her birinin gөnylinde
Senin zevuqlь өmyrinni
Jazmaq icyn
Sөnmi janqan ateş tutanadьr.

O!
Ateşde, partijamnьn kөsterişi
Jyz miljonnьn bir ideja oqurьnda etgen işi
Bu işlerge anlь aktif qatьlqannь
Emek işi „şan işi" deb turmaj өgge atьlqannь
Jazьb bermek bu kyn biznin
Her şairnin esas doqrь kөter ьzь
Onьn icyn poemama mevzu' boldь
Udarnitsa komsomolka Lenin qьzь.

K. Çamanaqlь.

KITLEVIJ—SIJASIJ IŞNEN HER EMEKDAR KOLXOZÇЬ QADЬNNЬ SARЬB ALMALЬ

Baqçasaraj rajon komsomol komiteti, 1—2 sentabrde udarçь komsoml ve bitaraf qьzlarnьn rajon konferensijasьnь ötkerdi.

Konferensijanьn eginde kynnin myhim vazifelerinden olaraq, kolxoz, savxoz quruçьlьqьnda qьzlarnьn vazifesi ve qьzlar arasьnda medenij jarьqlandьruv ve kytlevij işler kibi, eki mes'ele tura edi. Konferensijaqa 150 qadar delegat qьz kelib 75 danesi rajondan, 15-de Baqçasarajnьn özinden ediler.

Konferensijaqa oblast komsomol komitesi tarafьndan vekil olaraq kelgen **Kamilef** arqadaş: kөjde udarçь—komsomol ve bitaraf jaşlьqnьn—qьzlarnьn eginde partijanьn ve hykymetnin qararlarьnь hajatqa keciryvde turqan byjyk vazifeler haqqьnda keniş sьqьş japdь.

Sөzge sьqqan **Zejnev Xalileva** arqadaş: umumijetle kolxoz işlerinde, xususan tьmar kampanjasь vaqtьnda Kermencik kөj qadьnlarьnьn ve qьzlarьnьn gyzel calьşuvlarьnь sөjlejerek hic bir qadьn ve qьznьn mukafatlanmaqanь, qьzlarnьn mes'yl işler başьna çelb olьnmadьqь, 7 senelik umumij, meçburij tahsilge suvuq baqьlmasь, komsomolqa qьzlarnьn az çelb olqanьnь, gazeta, zurnallarnьn oqulmasь maxsus qadьnlar, zurnalь olaraq sьqa kelgen „Qadьnlьq sotsializm iolьnda“ zurnalьna qьzlarnьn iştiragi zaif olmasь kibi myhim mes'eleler yzerine toqtaldь.

Açь Bolat kөjinden sөzge sьqqan **Urqije Amet** arqadaş—Açь-Bolat kөji komsomol jacejkasь adьndan, rajonda birinçi olaraq japьlmaqda olqan qьzlar konferensiiasьna sьcaq selam sөjlejerek öz kөjlerinde qadьn ve qьzlarnьn işi boyьnça japdьqь muvaffaqiiet ve eksikliklerini kөsterdi.

Kytlevij-sijasij işnen her emekdar kolxozçь qadьnnь sarьb almalь—dedi. **Vellieva** arqadaş qьzlar arasьnda medenij jarьqlandьruv işlerinin pek zaif olqanьnь qajd etib kөjde olqan eksikliklerni kөster.e Kөjde oquv evleri calьşmaj, oquv evlerine hajvan qapala. Kelgen gazetalar oqulmaj, qadьnlar arasьnda 3—4 ajda bir kerre toplaşuv kecirile.

Baqçasaraj rajon komsomol komitesi teşkilat şu'besinin mydiri **Sejfullajef** arqadaş partijanьn jolbaşçьlьqь altьnda komsomolnьn elde etdigi muvaffaqijetleri (komsomol teşkilatьnьn өsmesi, mefkyre çihetinden qavileşmesi), işçi—kolxozçь jaşlarьnьn partijaqa sadьq olmasьnьn netiçesidir dij ve daha sonra: Baqçasaraj rajon qьzlar konferensijasьna kelgen delegatkalar konferensijanьn egine qojulqan myhim mes'elelerni kendilerine benimseb almalь, kөige barqan vaqьtda amelij içrasьna kirişmeli—dij.

Baqçasaraj rajon komsomol komitesinin teşebbysi ile caqьrьlqan bu ilki qьzlar konferensijasь ötkerilmekde olqan sijasij—xazajstva kampanjalarьnda qьzlarnьn da fa'al calьşmalarьna bir qozqalьş, aktifleşdiryvni ruhlandьrdь. Bөjlelikle konferensijanьn sьqarqan myhim qararlarьnь hajatqa kecirmөge ve her aj maxsus qadьnlar icyn sьqa kelgen „Qadьnlьq sotsializm iolьnda“ zurnalьnьn ehemmijetini kөjde kolxozçь ve diger emekdar qadьnlar arasьnda anlatmaqa ve çajratmaqa bir aqьzdan sөz berdiler.

Abitova

JAZЬLAM—CAQIЬRAM

Men Zejnev Xalileva 1 jьlьqqa „Qadьnlьq sotsializm iolьnda“ zurnalьna jazьlaraq, qьzlar konferensijasьna vekil olaraq kelgen şu arqadaşlarnь caqьra ve zurnal vastasile çevab bermelerini istejim:

1. **Sajde Useinova**
2. **Sajde Vaçipova.**
3. **Salhe Sylejmanova.**
4. **Sebija Sylejmanova.**
5. **Salhe Osmanova.**
6. **Anife Celebijeva.**

Baqçasaraj:

Zejnev Xalileva.

Redaktorь: redaktorlьq hejeti.

Redaktorlьq hejeti azalarь:

Bekirova R., Caferova M., Baqqal A.

г. Симферополь. 1-я гостипография. Лит Крымнаркомпроса № 491. Заказ № 4151.

BA11+7

„QADЬNLЬQ
Sotsjalizm jolьnda"

ŻURNALЬ — OK VKP(b) ORGANЬ— „JANЬ DYNJA" NEŞRIJATЬ

„QADЬNLЬQ SOTSJALIZM JOLЬNDA" — Cьrьmda maxsus emekdar qadьnlьq edebijatь olaraq mejdanqa kelgen ilk bolşevik żurnalьdьr.
Her işçi-kolxozçь qadьn, her bir aktif qadьn onьn oqujьçьsь ve jazьçьsь olmalьdьr.

„QADЬNLЬQ SOTSJALIZM JOLЬNDA" — Işçi-kolxozçь qadьnlarnьn sijasij, umumij, texnikij bilgilerini artdьraçaq, onlarqa öz fikir ve anlarьnь artdьrmaqa jardьm eteçek jaqьn bir arqadaşdьr.

„QADЬNLЬQ SOTSJALIZM JOLЬNDA"

ŻURNALЬ AJDA BIR KERRE CЬQADЬR

ŻURNALQA ABUNE JAZЬLUV QAJET QOLAJ

Her pocta şu'beşinde, her gazeta ve mektyb pocta darqatьçьlarь taraїndan żurnalqa abune qabul olunur..

HER SELSAVET, KOLXOZ IDARESI, KOPERATIFLER ŻURNALNЬN DARQATЬLMASЬNA AMELIJ JARDЬM KÖSTERMEKNI BORÇ EDILMELILER.

ABUNE JAZЬLUV FIJATЬ:
Jьlьqь—2 r. 40 k. ▬ 6 ajlьqь— 1 r. 20 k.,
▬ 3 ajlьqь—60 kap. ▬ nusxasь—20 kap.

Adres: Aqmesçid, pocta qutusь № 234. „QADЬNLЬQ SOTSIJALIZM JOLЬNDA" żurnalь idaresi.